

Magazyn dla dzieci
Kwartalnik

Wesoła Ulica

Numer 1 (2025)
styczeń, luty, marzec

*Skąd wziął się
Dzień Babci?*

WAWEL!
Legenda o smoku wawelskim

*Aleksander Gierymski i
jego dzieła*

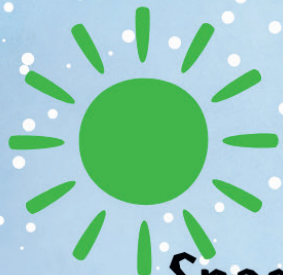
Labirynt matematyczny

9 RZECZY, KTÓRYCH NIE WIESZ O KONIACH

W tym numerze:

- malarz Aleksander Gieryski
- historia Dnia Babci
- poznamy zwierzaki – konie
- czytanka o pierwszym dniu wiosny
- zwiedzaj z nami Wawel
- poznaj legendę o Smoku Wawelskim
- zadania z okazji Tłustego Czwartku
- labirynt liczbowy
- wiersz J.Tuwima “Cuda i dziwy”

Cuda i dziwy

JULIAN TUWIM

Spadł kiedyś w lipcu
Śnieżek niebieski,
Szczekały ptaszki,
Ćwierkały pieski.
Fruwały krówki
Nad modrą łąką,
Śpiewało z nieba
Zielone słońko.
Gniazdka na kwiatach
Wiły motylki.

Trwało to wszystko
Może dwie chwilki.
A zobaczyłem
Ten świat uroczy,
Gdy miałem właśnie
Przymknięte oczy.
Gdym je otworzył,
Wszystko się skryło
I znów na świecie
Jak przedtem było.

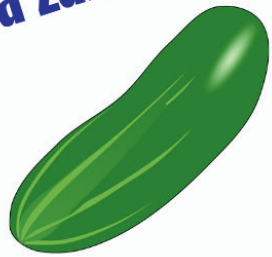

Wszystko się pięknie
Dzieje i toczy...
Lecz odtąd - często
Przymykam oczy.

Na zakupy! Ejam iepirkties!

**Spójrz na produkty i zaznacz, w którym sklepie je kupisz?
Paskaties uz precēm un atzīmē, kurā veikalā tās vari nopirkt!**

ogórek

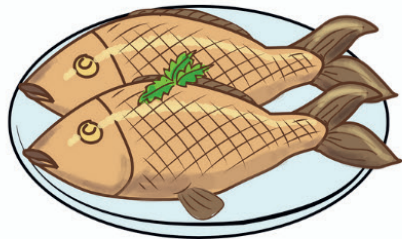
kwiaciarnia

księgarnia

warzywniak

ryby

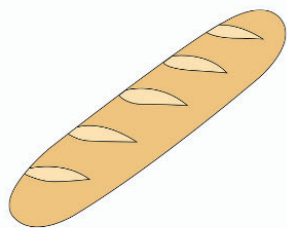
cukiernia

warzywniak

sklep rybny

chleb

galanteria

piekarnia

kwiaciarnia

Aleksander Gierymski w Rzymie,
Grafika pojawiła się w "Kłosach"
(1887/8 T. XLVI Nr. 1175 s. 5)

ALEKSANDER GIERYMSKI

Obraz "Żydówka z pomarańczami" Aleksandra Gierymskiego to jedno z kilku najcenniejszych arcydzieł malarskich zrabowanych podczas II wojny światowej z polskich zbiorów. Dzieło Gierymskiego odnalezione w 2010 roku w Niemczech, w lipcu 2011 roku powróciło do Muzeum Narodowego w Warszawie.

Sam Aleksander Gierymski uważał ten obraz jako jeden z najlepszych jaki kiedykolwiek udało mu się namalować.

"Ēbrejiete ar apelsīniem" ir viena no vērtīgākajām Aleksandra Gerimskā gleznām, kura II. Pasaules kara laikā tika nozagta no Polijas kolekcijām. Tā tika atrasta 2010. gadā Vācijā, un 2011. gada jūlijā tika atgriezta Varšavas Nacionālajā muzejā.

Chwila na sztukę

Aleksander Gierymski "Żydówka z pomarańczami" (łot. "Ēbrejiete ar apelsīniem"), 1881 rok, Warszawa / Public Domain/

Aleksandrs Gerimskis bija 19. gadsimta beigu poļu gleznotājs. Viņš bija reālisma pārstāvis, kā arī nozīmīgs impresionisma priekštecis Polijā. Miris Romā 1901. gadā.

Aleksander Gierymski - jeden z najwybitniejszych przedstawicieli realizmu. Urodził się w 1850 roku w Warszawie. Był prekursorem polskiego impresjonizmu w malarstwie polskim końca XIX w. Zmarł w 1901 r. w Rzymie.

FRAZEOLOGIA NA WESOŁO...

Śmiać się od ucha do ucha – czyli

wyrażanie absolutnej radości,
śmiać się szczerze i głośno.

Smaidīt līdz ausīm – radīt patiesu prieku,
smieties skaļi un patiesi.

Co sprawia, że ty się śmiesz się od ucha do
ucha?

Dobierz rymujące się wyrazy / Rīmē vārdus

KURA

WIANEK

ZAJĄCZEK

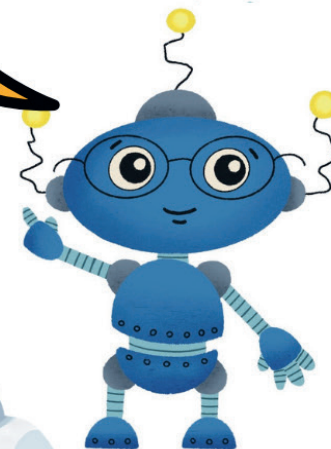
FAJKA

SZAFA

MYSZKA

Rym jest wtedy, kiedy brzmienie, czyli wymowa jednego słowa jest podobna do innego, jakby pasowały do siebie, np. choinka – dziewczynka, kaczka – wykałaczka itp.

**Wpisz brakujące wyrazy!/
Ieraksti dzejolī trūkstošos vārdus!**

Gdy wychodzimy z samego rana,
Ulepić w parku wielkiego _____,
Ja, mama, tata, no i mój brat,
Pokryty śniegiem jest cały _____.

Bierzemy garnek, marchew, guziki,
Po drodze tata znajduje _____.

Napisz te cechy, które pasują do twojego przyjaciela!
Uzraksti tās rakstura īpašības, kas piemīt tavam draugam!

Mój przyjaciel jest ...

dobry

odpowiedzialny

troskliwy

życzliwy

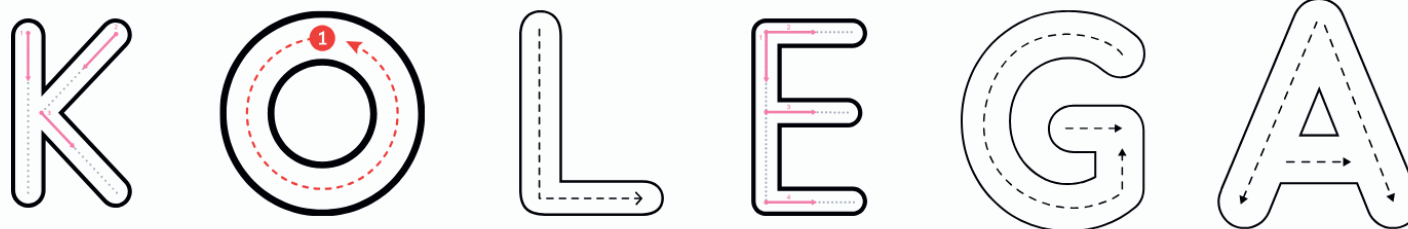
zabawny

uważny

wspierający

Ćwiczmy pisanie

Przejdź przez
labirynt od startu do
mety - tylko przez
pola z liczbami
nieparzystymi!

Izlej labirintu, no
laukuma starts līdz
laukumam finišs, ejot
tikai pa nepāra
skaitļiem!

Start	10	20	4	16	18	2
5	4	7	21	29	25	14
17	11	13	10	12	1	6
14	24	30	8	22	7	12
6	2	23	3	15	5	2
28	10	21	6	14	18	4
26	14	29	1	13	17	Meta

DZIEŃ BABCI I DZIADKA

DZIEŃ BABCI OBCHODZIMY 21 STYCZNIA.

A KIEDY JEST DZIEŃ DZIADKA?

DZIEŃ PÓŹNIEJ, CZYLI 22 STYCZNIA.

Mieczysława Ćwiklińska

„Psikus” oznacza żart, figiel albo drobną sztuczkę, którą ktoś robi drugiej osobie — zwykle dla zabawy, a nie ze złośliwości.

CZY WIESZ, ŻE DZIEŃ BABCI
POWSTAŁ PRZEZ
NIEWINNY PSIKUS?

21 stycznia 1965 roku w
poznańskim teatrze
wystawiono sztukę pt.
"Drzewa umierają stojąc".
Jedną z głównych postaci była
postać babci.

W jej rolę wcieliła się wspaniała aktorka Mieczysława Ćwiklińska, która 1 stycznia obchodziła swoje 85 urodziny. Ryszard Danecki, który był dziennikarzem "Ekspresu poznańskiego", chciał spłatać aktorce niewinnego psikus. Zaraz po pierwszym akcie sztuki wręczył Mieczysławie Ćwiklińskiej kwiaty oraz wielki tort z napisem "Dla Babci"; równocześnie wmawiając jej, że w Poznaniu właśnie 21 stycznia obchodzi się Dzień Babci. O tym całym wydarzeniu napisała warszawska gazeta "Express Wieczorny" i dzięki niej o wymyślonym Dniu Babci dowiedziała się cała Polska. W następnym roku warszawski "Express Wieczorny" ogłosił, że 21 stycznia będzie oficjalnym Dniem Babci. Od tego czasu co roku w tym dniu dziękujemy naszym babciom za ich miłość i poświęcenie.

Przeczytaj! Izlasi!

Wiosna do kalendarza zawitała 21 marca. Nazywa się to nadejściem kalendarzowej wiosny lub pierwszym dniem wiosny. W Polsce pierwszy dzień wiosny jest związany z Dniem Wagarowicza.

Dzień Wagarowicza to święto, w którym uczniowie opuszczają lekcje. Jest to dzień poświęcony symbolice wiosny i pożegnaniu zimy.

Korzeni Dnia Wagarowicza można szukać w zwyczaju topienia Marzanny. Zazwyczaj dzieci 21 marca szły nad rzekę, by oficjalnie zakończyć zimę i powitać wiosnę. Nie myślano wówczas o nauce. Można więc przypuszczać, że właśnie z tego zwyczaju wzięło się późniejsze wagarowanie.

Topienie Marzanny – to jeden z najstarszych zwyczajów. Symbolizuje pożegnanie zimy. Marzanna to kukła wykonana ze słomy i kolorowych tkanin, którą symbolicznie topi się w rzece, aby „przegonić” zimę i przywołać wiosnę. Dawniej był to rytuał magiczny, dziś jest traktowany jako zabawa, zwłaszcza w szkołach i przedszkolach.

Znajdź odpowiedzi w tekście! Atrodi atbildes tekstā!

Pierwszy dzień wiosny kalendarzowej obchodzi się _____.

W Dniu Wagarowicza uczniowie_____.

Marzanna to_____.

Słowniczek do tekstu znajdziesz na stronie 20. Vārdnīcu tekstam atradīsi 20. lapaspusē.

Konie Mustangi to symbol amerykańskiego Zachodu. Fot.: pixabay.com

Na całym świecie istnieje blisko 200 różnych ras koni.

Shire – jedno z najcięższych oraz największych koni świata.
Fot.: Steven Duhig.

9 RZECZY, KTÓRYCH PRAWDOPODOBNIENIE NIE WIESZ O KONIACH:

1. Konie mogą pływać.
2. Konie potrafią rozpoznawać ludzi po głosie.
3. Konie potrafią ruszać tylko jednym uchem na raz.
4. Konie potrafią uzyskać szybkość nawet do 65 km/h.
5. Konie mają bardzo długie rzęsy, które chronią ich oczy przed pyłem.
6. Dzikie konie żyją na wolności w stadach, które liczą sobie od 3 do nawet 20 osobników. Na ich czele stoi klacz, a nie ogier.
7. Średnia długość życia konia wynosi ok. 25 lat.
8. Konie mogą biegać krótko po urodzeniu.
9. Konie potrafią spać zarówno leżąc, jak i stojąc. Mają specjalny mechanizm w swoich nogach, który pozwala im zablokować stawy, aby mogły odpoczywać bez upadku.

Falabella - najmniejsza rasa koni miniaturowych na świecie. Średni wzrost: poniżej 75 cm w kłębie.
Fot.: www.minifalabella.com.ar

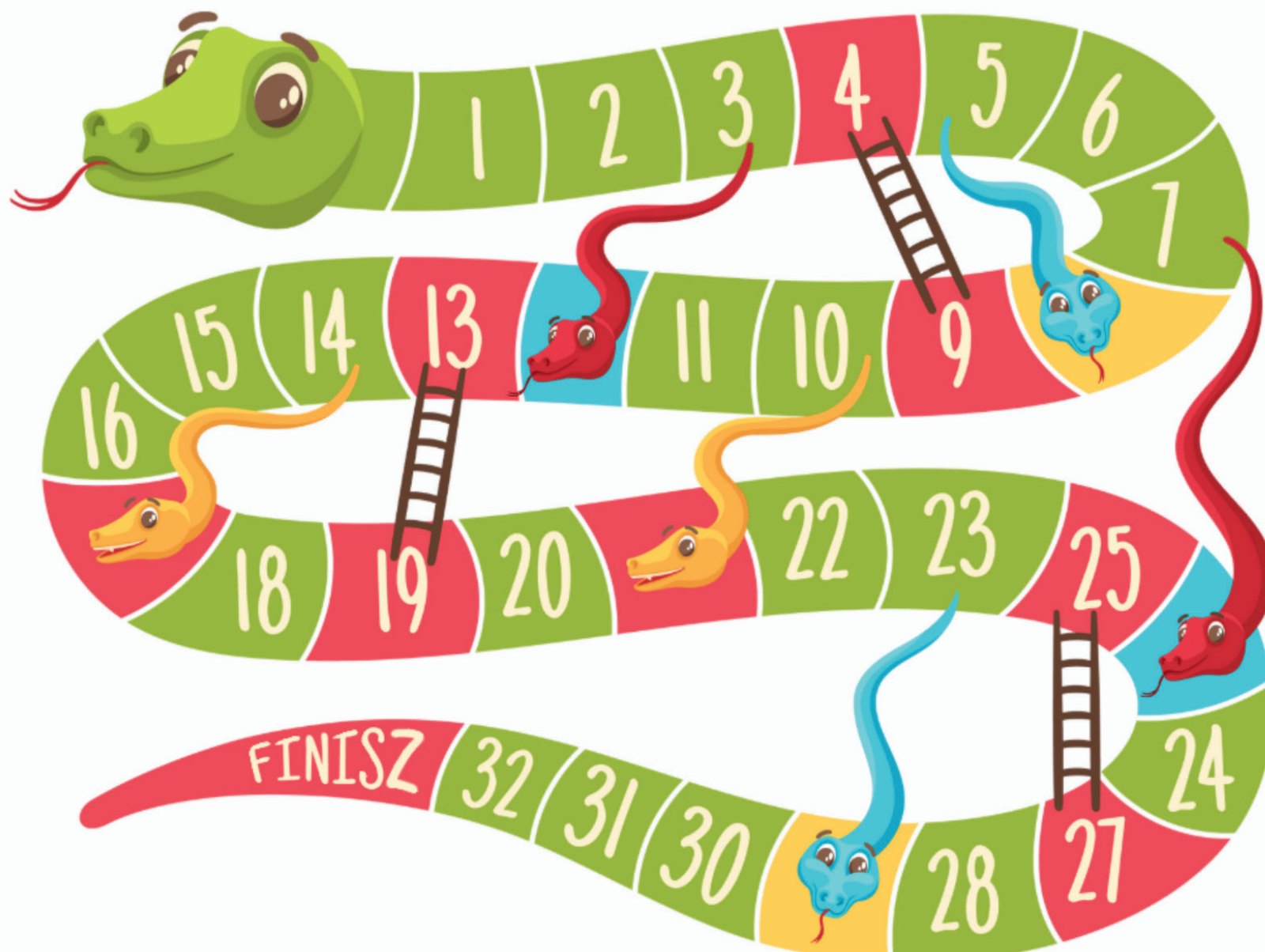

Konie arabskie to najstarsza rasa hodowanych obecnie koni na świecie.
Fot.: Yana B

9 LIETAS, KO JŪS, IESPĒJAMS, NEZINĀT PAR ZIRGIEM:

1. Zirgi prot peldēt.
2. Zirgi spēj atpazīt cilvēkus pēc balss.
3. Zirgi var kustināt vienu ausi.
4. Zirgi var sasniegt ātrumu līdz pat 65 km/h.
5. Zirgiem ir ļoti gari skropsti, kas aizsargā acis no putekļiem.
6. Savvaļas zirgi dzīvo brīvībā baros, kuros ir no 3 līdz pat 20 dzīvniekiem. Baram priekšgalā stāv ķēve, nevis ērzelis.
7. Vidējais zirga dzīves ilgums ir apmēram 25 gadi.
8. Zirgi var skriet drīz pēc piedzimšanas.
9. Zirgi prot gulēt gan guļus, gan stāvus. Viņi kājās ir īpašs mehānisms, kas ļauj bloķēt locītavas, lai viņi varētu atpūsties, nekrītot.

Zrób to sam!

Fiszki do gry z nakrętek

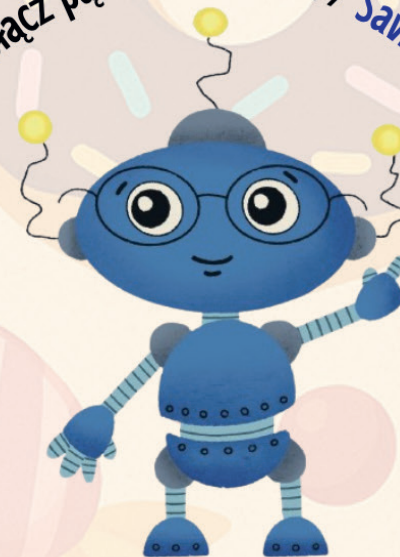

Wież
kolorowe
nakrętki,
kostkę i
zaprosz
kolegę do
gry!

TŁUSTY CZWARTEK

W tłusty czwartek wszyscy zjadają się słodkimi pączkami. Choć dietetycy ostrzegają przed nadmiarem słodyczy, nikt nie wyobraża sobie tego dnia bez choćby jednego pysznego pączka!

Połącz pączki z opisem! / Saviemo virtūlus ar aprakstu!

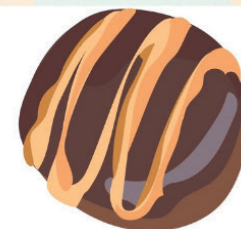
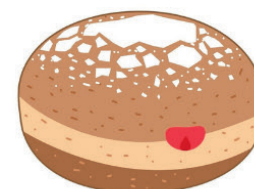
Pączek z różą
jest najlepszy!

Słodki pączek z
budyniową polewą!

Pączek z czekoladową
polewą i karmelową
dekoracją!

Pączek z pistacjową
polewą i orzeszkami!

Pączek z polewą
lukrową i wiśnią!

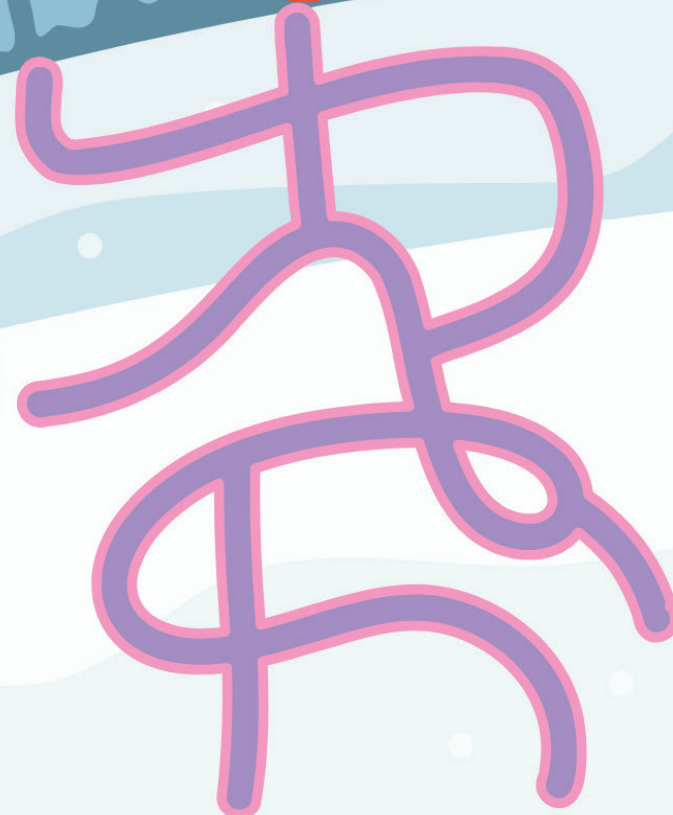
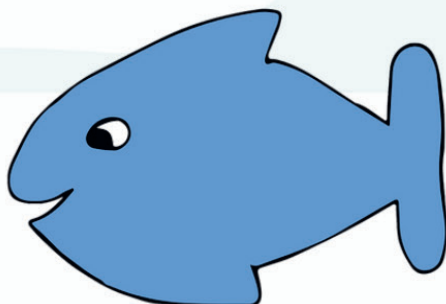
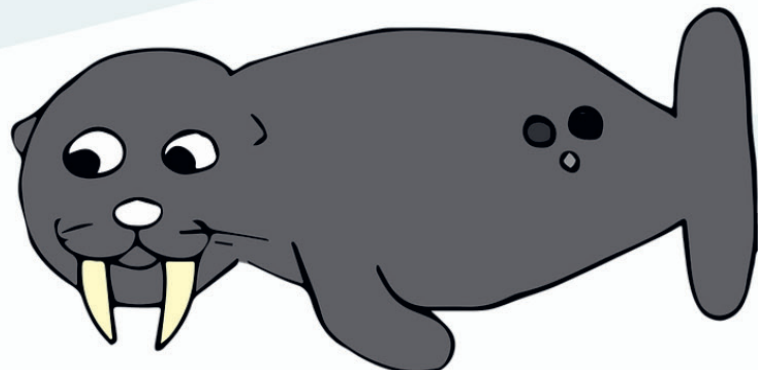
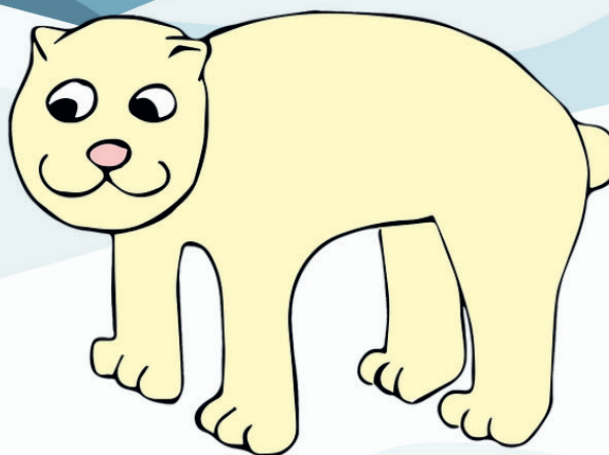
Treknaajā ceturtdienā visi ēd saldus virtūlus. Lai gan uztura speciālisti brīdina par saldumu pārmērīgu lietošanu, neviens nevar iedomāties šo dienu bez vismaz viena garšīgā virtuļa!

Znajdź opis i połącz z odpowiednim zwierzęciem!
Atrodi atbilstošu aprakstu un savieno ar dzīvnieku!

Ma pazury i lubi ryby.

Ma grubą skórę, kły i wąsy.

Ptak, ale nie lata.

Która droga doprowadzi bałwana na dół?
Pa kuru ceļu sniegavīrs nobrauks no
kalna lejā?

Wawel

KRAKÓW

Fot.: Dariusz Staniszewski

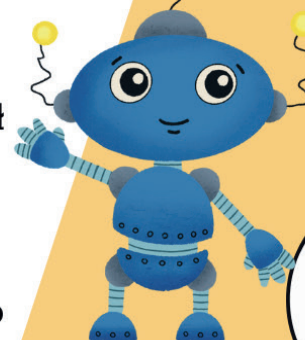
Dawno, dawno temu pod Wzgórzem Wawelskim zamieszkał groźny smok. Pożerał owce i straszył ludzi. Król obiecał rękę swojej córki temu, kto pokona potwora, ale żaden z rycerzy nie potrafił wypędzić smoka. Pewnego dnia sprytny szewczyk wpadł na pomysł. Wypchał barana siarką i podłożył go smokowi. Gdy smok zjadł barana, tak bardzo chciało mu się pić, że wypił pół Wisły i pękł.

Dziś przed Smoczą Jamą stoi ogromna rzeźba smoka, która co pół godziny zionie prawdziwym ogniem.

Wawel to wzgórze w centrum Krakowa, nad Wisłą. Na Wawelu znajduje się Zamek Królewski. Jest to wielowiekowa siedziba królów i symbol polskiej państwowości. Na Wawelu mieszkali: Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło, królowa Jadwiga, Zygmunt Stary i inni królowie.

Obecnie Zamek Królewski jest jednym z najważniejszych muzeów w Polsce. W komnatach zamku eksponowane są obrazy, rzeźby, tkaniny, wyroby złotnicze, porcelana i meble.

Od wiosny do wczesnej jesieni odwiedzający mogą także zejść do Smoczej Jamy.

Czy słyszeliście
legendę o Smoku
Wawelskim?

Vāvele ir kalns un arhitektūras komplekss Krakovā, Vislas krastā. Vāveles paugurā atrodas karaliskā pils. Tā ir daudzu gadsimtu karaļu rezidence un Polijas valstiskuma simbols.

Vāveles pilī dzīvoja: Vladislavs Lokieteks, Kazimirs Lielais, Vladislavs Jagello, karaliene Jadviga, Sigismunds Vecais un citi karaļi.

Pašlaik Karaļa pils ir viens no svarīgākajiem muzejiem Polijā. Pils telpās ir izstādītas gleznas, skulptūras, audumi, zeltlietas, porcelāns un mēbeles.

No pavasara līdz agram rudenim apmeklētāji var arī nokāpt uz pūķa alu.

Vai esat dzirdējuši
legendu par
Vāveles pūķi?

Vāvele

KRAKOVĀ

FOT.: IRĒNA VILCIŅA

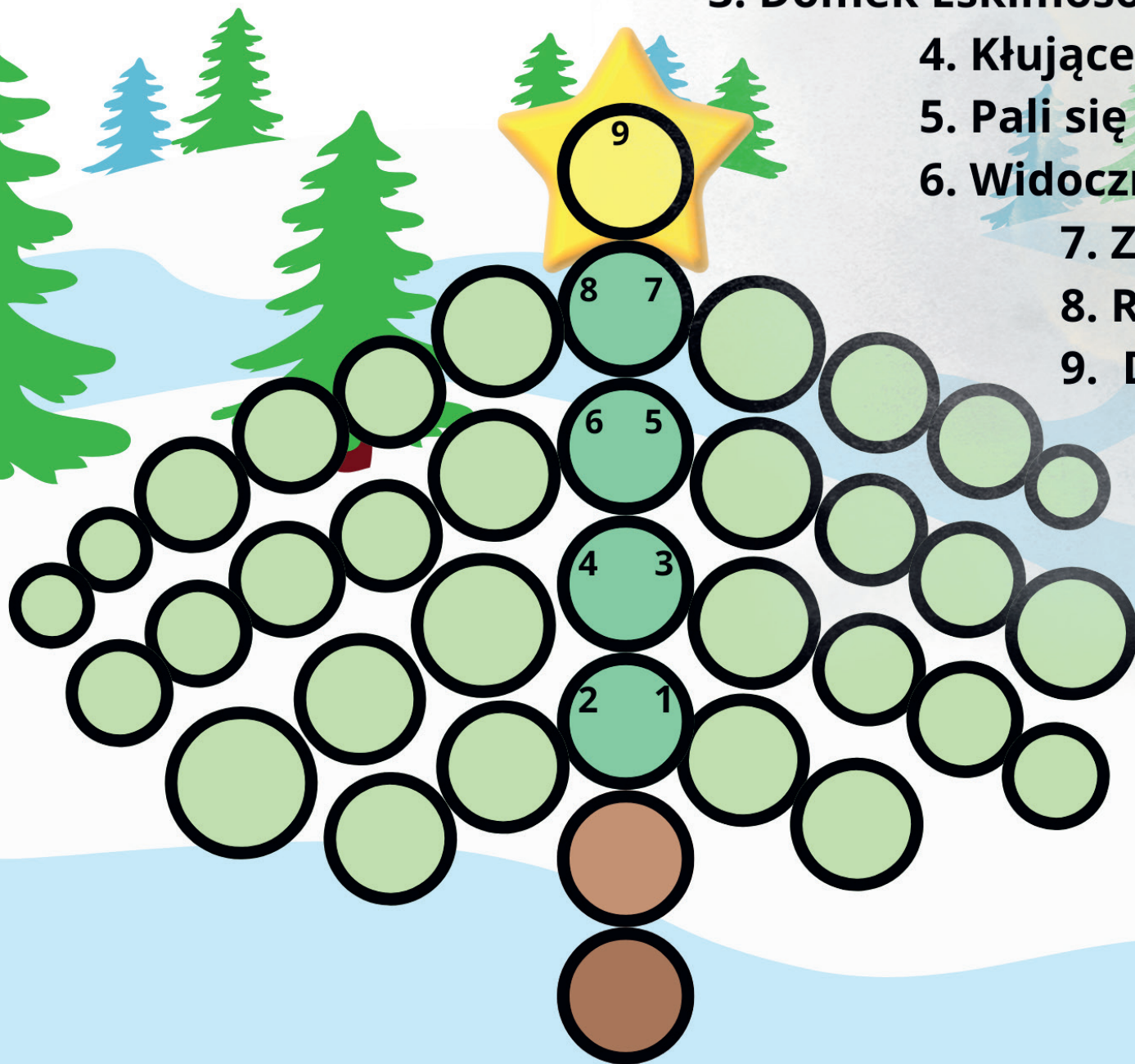
Reiz pie Vāveles kalna apmetās milzīgs pūķis. Tas rija aitas un biedēja cilvēkus. Karalis apsolīja savas meitas roku tam, kurš uzvarēs šo briesmoni, bet neviens no bruņiniekiem nespēja padzīt pūķi. Kādu dienu gudrs kurpnieks iedomājās kādu ideju. Viņš piepildīja auni ar sēru un nolika to pūķim. Kad pūķis norija auni, viņu pārņēma tik stipras slāpes, ka viņš izdzēra pusi no Vislas ūdens un pārsprāga.

Šobrīd pie pūķa alas stāv milzīga pūķa skulptūra, kas ik pēc pusstundas izsplauj īstu uguni.

KRZYŻÓWKA

1. Zimą dłuższa niż latem
2. Mróz szczypie w policzki i ...
3. Domek Eskimosów z lodu

4. Kłujące liście drzew iglastych to ...
5. Pali się w kominku, daje ciepło
6. Widoczny w mroźne dni
7. Zimowy sport na lodzie
8. Rozgrzewający napój zimą
9. Drzewko, które ubieramy na święta Bożego Narodzenia

Ogórki faszerowane twarożkiem

Składniki

- 2 ogórki "węże"
- 100 g serka kremowego Philadelphia
- 2 rzodkiewki – około 30 g
- 2 łyżki siekanego szczypiorku
- przyprawy: po sporej szczypcie pieprzu i soli
- ewentualna dekoracja: szczypiorek, koperek, rzodkiewki

1.Ogórki pokrój na kawałki o wysokości około 4 cm. Przy pomocy łyżeczki w każdej sztuce wydrąż środek. Zostaw jednak cienkie boki oraz około 1 cm dna z ogórka, by twarożek nie wypadał od spodu.

2.Pokrój szczypiorek, koperek, rzodkiewki.

3.W misce wymieszaj serek, szczypiorek, koperek. Dodaj sól i pieprz.

4.Masą z twarożkiem wypełnij wszystkie słupki z ogórków. Całość oprósź świeżo mielonym pieprzem. Każdy kawałek ogórka faszerowanego można ozdobić dodatkowo plasterkami rzodkiewki oraz świeżymi ziołami.

**Słowniczek do tekstu na
stronie 11.**

**Vārdnīca tekstam 11.
lapaspusē.**

Zwyczaj - paraža

Kukła - lelle

Pożegnanie - atvadišanās

Słoma - salmi

Tkanina - audums

**Pójść na wagary - izlaist
stundas**

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za granicą 2023” ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego.

Projekts finansēts no Polijas Republikas Ārlietu ministrijas līdzekļiem Premjerministra kancelejas izsludinātā konkursa „Poļu kopienas un ārzemēs dzīvojošie poļi 2023” ietvaros. Publikācija pauž tikai autoru uzskatus un nevar tikt saistīta ar Polijas Republikas Ārlietu ministrijas un Jana Oļševska Fonda „Palīdzība poļiem austrumos” oficiālo nostāju.

„Wesoła ulica” - kwartalnik dla dzieci – nr 1/2025,
styczeń, luty, marzec.

Redaktor naczelna: Krystyna Barkowska. Redakcja: Irena
Wiłcynia, Olga Szerszniowa. Koncepcja plastyczna i rysunki:
Natalia Krjukowa. Wydawca: stowarzyszenie "Rubon"
Nakład: 400, Daugavpils, 2025 rok.

**Ministerstwo
Spraw Zagranicznych**

**Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego